



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

### **R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutioes Morales**

In Quibus Vnivers[ae] Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè  
factorum pertinentes, breuiter tractantur

**Azor, Juan**

**Coloniae Agrippinae, 1612**

24 De crudelitate in proximum.

**urn:nbn:de:hbz:466:1-14014**

tale, & quando veniale? Respondeo, tunc est mortale, quando adest plena animi deliberatio, & malum, quod alicui imprecatur, est magnum, siue alicuius momenti: est vero veniale solum, quando vel deliberatio est imperfecta, vel malum est minimum, & exiguum.

Secundo queritur, Quid dicendum de ijs, qui indeliberate, vel ore tantum, non corde maledicunt? Respondeo, non esse mortale peccatum, sed solum veniale, vt communiter maledicunt filijs suis parentes, vel familiae, coloni, agricola, & mulieres iumentis suis. Nauar. *supra*.

Tertio queritur, Quid dicendum de ijs, qui maledicunt ita subditis, vt statim eos poeniteat maledixisse, an poeent? Respondeo: si ex deliberata ratione, licet subita, maledicant, peccant, vel mortaliter, vel venialiter: nec signum est, quod non fecerint ex deliberatione aliqua, quod statim incipiat eos poenitere, quoniam sic multa facimus, & statim nos poenitet. Nauar. *loco citato*.

### De Crudelitate in Proximum.

#### CAPVT XXIII

**P**RIMO notandum ex S. Thoma 2. 2. *quest. 150*. Iram opponi Mansuetudini, Crudelitatem vero Clementiae.

Clementia autem virtus est, quae moderatur humanum affectum in poenis debitis infligendis, ne quis puniatur plusquam par est: Mansuetudo moderatur affectum Irae, & appetitum vindictae.

Secundo notandum. Crudellem eum dici, qui ex animi asperitate plus punit, quam ratio dicitur.

Tertio notandum. Quod ferus, vel ferus homo dicitur, qui plus punit, quam par est, & in sic puniendo delectatur, quia aliquis cruciatur. S. Thomas 2. 2. *q. 101. art. 2. ad 2.* & ita ferus, vel feritas magis est belluarum, quam hominum: Crudelitas vero reperitur in hominibus, qui puniunt ob delictum, vel vindictam, sed plusquam oportet. At belluae se se vindicant solum, ob bonum suum proprium utile, vel delectabile: & ita ferus homo est, qui cruciat, & punit, vt in eo oblectetur.

Quarto notandum. Crudelitatem esse peccatum mortale, quando poena quae sumitur ob vindictam, maior, & grauior est, quam oportet, & adest perfecta animi deliberatio: secus erit veniale peccatum.

### De delectatione interna in malis Proximi.

#### CAPVT XXIV.

**P**RIMO notandum. In peccatis internis aliquando est voluntas efficax, aliquando est sola delectatio, quae solet dici morosa. Voluntas efficax est desiderium, aut propositum faciendi aliquid: quod non facit, quoniam impeditur; alioqui si impedimentum non eilet, factura eilet. Delectatio vero est consensus deliberatus, quo aliquid nobis placet, licet nolimus illud opere complere.

Secundo notandum. Certum est apud omnes, voluntatem malam efficacem faciendi aliquod malum, specie distingui pro vt ipsa opera externa specie distinguuntur. Verbi gratia, voluntas efficax occidendi Patrem proprium, est parricidium. Voluntas efficax occidendi Clericum est sacrilegium. Et sic de alijs.

Dubium est. An delectatio morosa specie distinguatur, pro vt externa, vel obiecta fuerint specie distincta? Sed de hoc dubio dicam inferius in sexto Praecepto Decalogi. Satis sit in praesentia dicere, delectationem qua quis delectatur in rebus aduersis, & malis proximorum specie distingui, pro vt opera ipsa ex quibus sequitur delectatio, specie distinguuntur. Verbi gratia. Delectatur quis in homicidio Clerici, reducitur ad Sacrilegium: Delectatur in odio Proximi, vel Ira in Proximum, reducitur ad odium, vel iram.

Tertio notandum. Licetum est delectari ex affectu nato, & confectio ex morte, vel alienis malis, dummodo ipsa mors, vel malum proximi non placeat. Verbi gratia. Licite potest quis delectari ex hereditate sibi proveniente ex morte Patris, dummodo non delectetur in morte Patris.

Quarto notandum. Quoties in obiecto, vel opere cogitato aliqua ratio boni apprehenditur, absque apprehensione mali, quod est in illo; tunc potest licite voluntas delectari in illa ratione boni apprehensa, sine delectatione mali. Exempli gratia, Decidit quis ex equo, & laeditur; sed quia decidit modo quodam ridiculo, qui risum parit, licite possum latari illo modo ridiculo, dummodo non placeat mihi detrimentum proximi secutum ex casu. Atque haec quidem de hoc quinto Decalogi Praecepto dicta sint.

## FINIS LIBRI SECVNDI.

